

ZMIANY W USTAWACH ORDYNACJA PODATKOWA I O EWIDENCJI I IDENTYFIKACJI PODATNIKÓW I PŁATNIKÓW

Ordynacja podatkowa

+ Zwrot nadpłaty podatku wynikającej z zeznania podatkowego osoby fizycznej

W dalszym ciągu podstawowym terminem zwrotu nadpłaty jest termin 3 miesiące, liczony od dnia złożenia zeznania lub deklaracji, o których mowa w art. 73 § 2 pkt 1–3 Ordynacji podatkowej (dalej: O.p.). Ta regulacja nie uległa zmianie. Zmiana polega na tym, że jeśli roczne zeznanie podatkowe zostanie złożone przez podatnika podatku dochodowego od osób fizycznych za pomocą środków komunikacji elektronicznej, termin zwrotu nadpłaty podatku wynosi 45 dni. Natomiast jeżeli zeznanie podatkowe osoby fizycznej zostało skorygowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, nadpłata podlega zwrotowi w terminie 45 dni od dnia jej skorygowania.

Ustawodawca uregulował również zasady oprocentowania nadpłaty w odniesieniu do skróconego terminu zwrotu nadpłaty (art. 78 § 3 pkt 4a O.p.).

KOMENTARZ: Jest to zmiana korzystna dla podatników (osób fizycznych) składających roczne zeznania podatkowe drogą elektroniczną. Dotychczas naczelnik urzędu skarbowego mógł zwrócić nadpłacony podatek w terminie do 3 miesięcy. Na skutek zmiany przepisów termin ten został istotnie skrócony. Należy jednak podkreślić, że 45-dniowy termin nie dotyczy osób fizycznych, które swoje roczne zeznania podatkowe złożyły w wersji papierowej. Tych podatników w dalszym ciągu obejmuje 3-miesięczny termin zwrotu nadpłaty podatku.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 77 § 1 pkt 5, pkt 5a, pkt 6 i § 2, art. 78 § 3 pkt 4a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa – j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 800; ost.zm. Dz.U. z 2018 r. poz. 2354

+ Wezwanie osoby przez organ podatkowy nie powinno być uciążliwe

Zmiana polega na dodaniu przepisu, w myśl którego organ podatkowy obowiązany jest dołożyć starań, aby zadośćuczynienie wezwaniu nie było uciążliwe.

KOMENTARZ: Skutkiem nowej regulacji będzie wymóg, aby w każdym indywidualnym przypadku organ podatkowy dokonywał wezwania w taki sposób, aby jego realizacja była możliwie najprostszą (wyznaczenie odpowiedniej pory stawienia się, dokonanie wezwania ze stosownym wyprzedzeniem) i jak najbardziej dogodna dla osoby wzywanej.

Dotyczy to wszystkich procedur podatkowych, w których stosuje się instytucję wezwania (czynności sprawdzające, kontrola podatkowa, postępowanie podatkowe).

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 155 § 1a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa – j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 800; ost.zm. Dz.U. z 2018 r. poz. 2354

+/- Ceny transferowe – nowa definicja

W Ordynacji podatkowej zamiast definicji ceny transakcyjnej pojawiła się definicja ceny transferowej. Termin ten odnosi się bezpośrednio do definicji zawartych w ustawach o PIT i o CIT.

Zgodnie z nową definicją ceną transferową jest cena transferowa w rozumieniu:

- art. 23m ust. 1 pkt 1 updof oraz
- art. 11a ust. 1 pkt 1 updop.

Znowelizowano także definicje podmiotu zagranicznego i podmiotu krajowego. W nowych definicjach odwołano się do definicji zawartych w ustawach o PIT i o CIT.

Zmiana nazwy została uwzględniona w treści Działu IIA. Od 1 stycznia 2019 r. dział ten nosi nazwę „Porozumienia w sprawach ustalenia cen transferowych”.

KOMENTARZ: Zmiana ma charakter porządkujący i organizacyjny. Porządkuje relacje pomiędzy ustawami o podatkach dochodowych a Ordynacją podatkową.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 3 pkt 10, pkt 11 i 12, dział IIA ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa – j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 800; ost.zm. Dz.U. z 2018 r. poz. 2354

- Przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania

W Ordynacji podatkowej w słowniczku definicji ustawowych pojawiły się definicje legalne wyjaśniające pojęcia korzyści podatkowej (dotychczas pojęcie to regulowane było w art. 119e O.p.) i środków ograniczających umowne korzyści. Zgodnie z przepisami obowiązującymi od 1 stycznia 2019 r. korzyść podatkowa to:

- a) niepowstanie zobowiązania podatkowego, odsunięcie w czasie powstania zobowiązania podatkowego lub obniżenie jego wysokości,
- b) powstanie lub zawyżenie straty podatkowej,
- c) powstanie nadpłaty lub prawa do zwrotu podatku albo zawyżenie kwoty nadpłaty lub zwrotu podatku,
- d) brak obowiązku pobrania podatku przez płatnika, jeżeli wynika on z okoliczności wskazanych w lit. a.

Środki ograniczające umowne korzyści to postanowienia ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską innych umów międzynarodowych dotyczących problematyki podatkowej lub inne środki ograniczające bądź odmawiające korzyści wynikających z tych umów.

Przedstawione definicje mają bezpośrednie odniesienie i zastosowanie w dziale IIIA „Przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania”.

Ze zmienionej definicji unikania opodatkowania zawartej w art. 119a dział IIIA O.p. wynika, że z unikaniem opodatkowania mamy do czynienia, gdy osiągnięcie korzyści podatkowej:

- jest sprzeczne w danych okolicznościach z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisu,
- było głównym lub jednym z głównych celów dokonania danej czynności, a sposób działania był sztuczny.

Jeżeli wszystkie te warunki są spełnione łącznie, dokonana czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej. Oznacza to, że podatnik nie osiągnie wówczas założonego celu, czyli nie uniknie opodatkowania albo nie uzyska innego rodzaju korzyści podatkowej. Przy ocenie,

czy osiągnięcie korzyści podatkowej było głównym lub jednym z głównych celów dokonania czynności, bierze się pod uwagę cele ekonomiczne czynności wskazane przez stronę.

Przed nowelizacją przepisy dotyczące klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania nie miały zastosowania, jeżeli korzyść podatkowa w danym okresie rozliczeniowym nie przekraczała 100 000 zł. Od 1 stycznia 2019 r. ustawodawca zrezygnował z tego ograniczenia. Tym samym wartość korzyści podatkowej nie ma obecnie znaczenia. Istotne jest, że podatnik ją uzyskał (art. 119b O.p.)

W art. 54 § 1 pkt 7b O.p. zostało wprowadzone ograniczenie co do naliczania odsetek za okres od dnia złożenia wniosku o wydanie decyzji określającej warunki cofnięcia skutków unikania opodatkowania do dnia cofnięcia skutków unikania opodatkowania, od zaległości podatkowych związanych z osiągnięciem korzyści podatkowej.

W związku ze zmianami w przepisach o unikaniu opodatkowania zostały też wprowadzone zmiany:

- w przepisach o zasadach naliczania odsetek (art. 54 § 1 pkt 7b O.p.),
- w przepisach o zawieszeniu biegu terminu przedawnienia (art. 70 § 6 pkt 6 O.p.),
- w zakresie wymaganych elementów decyzji (art. 210 § 2b O.p.),
- w przepisach dotyczących nadawania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności (art. 239d § 2 O.p.),
- w przepisach dotyczących możliwości wznowienia postępowania (art. 240 § 1 pkt 5a i 12, art. 241 § 2 pkt 4, art. 244 § 4).

KOMENTARZ: Wprowadzone zmiany miały na celu przede wszystkim uszczelnienie systemu podatkowego i zapobieganie optymalizacjom podatkowym. Przyjęte przez ustawodawcę definicje pozwalają jednak na dość dużą dowolność oceny, czy podatnik podejmując określone działania, działa w sposób sztuczny i jego działanie jest racjonalne. Tym samym, czy unika opodatkowania czy też nie. Przypomnijmy, że chodzi tu o takie działania podatników, które są podejmowane w granicach prawa, a jednak zostają uznane przez państwo za nieskuteczne, jeżeli zmierzają do osiągnięcia korzyści podatkowych.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 3 pkt 18 i 19, art. 54 § 1 pkt 7b, art. 70 § 6 pkt 6, art. 119a–119f, art. 210 § 2b, art. 239d, art. 240 i art. 214 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa – j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 800; ost.zm. Dz.U. z 2018 r. poz. 2354

+/- Postępowanie w sprawie unikania opodatkowania

Od 1 stycznia 2019 r. Szef KAS będzie mógł przejmować postępowanie podatkowe w przedmiocie unikania opodatkowania na wniosek organu podatkowego. Ustawodawca umożliwił przekazanie w ten sposób również kontroli podatkowej, która dotychczas nie była uwzględniona w tej procedurze (art. 119g O.p.). Procedura w sprawach unikania opodatkowania może być obecnie stosowana również wobec płatników, których odpowiedzialność za podatek niepobraný lub podatek pobraný, ale niewpłaconý została z dniem 1 stycznia 2019 r. rozszerzona.

Ustawodawca uregulował też procedurę korygowania deklaracji przez osoby, które uczestniczyły w czynności, której skutki podatkowe zostały określone w decyzji wydanej z zastosowaniem klauzuli o unikaniu opodatkowania. Osoby te w ciągu miesiąca otrzymają powiadomienie o możliwości złożenia korekty. Osoba, która otrzyma takie pouczenie, będzie miała miesiąc na dokonanie korekty deklaracji, złożenie wniosku o zwrot nadpłaty podatku lub wniosku o zwrot podatku (art. 119j O.p.).

Ponadto w procedurze podatkowej zapisano wprost, że:

- w postępowaniu w sprawie unikania opodatkowania organy podatkowe są obowiązane do udzielania pomocy prawnej (art. 157a O.p.);